

# **Orzecznictwo w procesie diagnozy FASD**

Barbara Woszczyńska

Tomaszowice 2015r.

Według brytyjskiego raportu Warnocka, około 20% populacji uczniów to dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (*Children with Special Educational Needs*).

[Bogdanowicz, Opole 1999r.]

## Kryteria diagnostyczne dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

### I *Kryterium organiczne:*

- uczniowie z dysfunkcjami ruchowymi – dzieci i młodzież z zaburzeniami w rozwoju motoryki małej (artykulatory, manipulacja) i motoryki dużej (nadmierne bądź niskie napięcie mięśniowe, synkinezje, stereotypie ruchowe, brak koordynacji ruchowej)
- uczniowie z dysfunkcjami wzrokowymi – dzieci i młodzież niedowidzące i niewidome
- uczniowie z dysfunkcjami słuchowymi – dzieci i młodzież niedosłyszące i głuche
- uczniowie z dysfunkcjami CUN – dzieci i młodzież z mózgowym porażeniem dziecięcym, epilepsją, afazją dziecięcą
- uczniowie z deficytami rozwojowymi w zakresie poszczególnych funkcji poznawczych – dzieci i młodzież z dysleksją rozwojową
- uczniowie przewlekłe chorzy.

## II Kryterium psychiczne (psychologiczne):

- uczniowie szczególnie uzdolnieni,
- uczniowie upośledzeni umysłowo
- uczniowie z zaburzeniami rozwoju psychicznego – dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy i języka, ze specyficznymi zaburzeniami rozwoju umiejętności szkolnych i funkcji motorycznych
- uczniowie z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi – dzieci autystyczne, z zaburzeniami dezintegracyjnymi, hiperkinetycznymi
- uczniowie z zaburzeniami zachowania i emocji – dzieci z nadpobudliwością ruchową, z zaburzonym zachowaniem, z zaburzeniami emocjonalnymi, z zaburzeniami funkcjonowania społecznego

# **Ustawa o systemie oświaty**

## **z dnia 7 września 1991r.**

- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami
- opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych

# System oświaty

- Wczesne wspomaganie rozwoju
- Pomoc psychologiczno - pedagogiczna
- Kształcenie specjalne
- Możliwość kształcenia w różnych typach i rodzajach szkół oraz ośrodkach
- Bezpłatny transport i opieka w czasie przejazdu do szkoły/ośrodka
- Subwencionowanie zadań edukacyjnych

# Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

- możliwość organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w systemie oświaty od 2005 roku
- prowadzone w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka
- od chwili wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole

# Jednostki organizujące wczesne wspomaganie rozwoju

Rozporządzenie MEN z dnia 11 października 2013r.

## Publiczne i niepubliczne:

- przedszkola
- szkoły podstawowe
- specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze
- specjalne ośrodki wychowawcze
- ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki
- poradnie psychologiczno - pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne



# **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 września 2014r.**

w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży

Zajęcia mogą być organizowane:

- zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęcia indywidualnego nauczania prowadzi się w szczególności w domu rodzinnym, placówkach opiekuńczo - wychowawczych
- dyrektor w miarę posiadanych możliwości umożliwia udział w zajęciach rozwijających zainteresowanie i uzdolnienia, organizuje różne formy uczestniczenia w życiu przedszkola lub szkoły
- zajęcia rewalidacyjne lub formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej odbywają się poza tygodniowym wymiarem zajęć.

# Organizacja kształcenia specjalnego

Zasadą, wynikającą z art. 71b ustawy o systemie oświaty jest *organizowanie kształcenia specjalnego na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego*, wydanego (na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych dziecka) przez publiczną poradnię psychologiczno - pedagogiczną, w tym publiczną poradnię specjalistyczną.

## Orzeczenie zawiera:

- diagnozę poziomu rozwoju dziecka
- zalecane formy kształcenia
- formy pomocy psychologiczno - pedagogicznej.

# Kształcenie specjalne organizuje się

dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych:

- 1) niesłyszących
- 2) słabo słyszących
- 3) niewidomych
- 4) słabo widzących
- 5) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją
- 6) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim
- 7) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym
- 8) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
- 9) z niepełnosprawnościami sprzężonymi

dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym

# Kształcenie specjalne dzieci/uczniów niepełnosprawnych

może być organizowane:

*we wszystkich typach szkół:*

- w szkołach podstawowych
- w gimnazjach
- w szkołach ponadgimnazjalnych

*we wszystkich rodzajach przedszkoli i szkół:*

- ogólnodostępnych
- ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi
- ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi
- integracyjnych
- specjalnych

*oraz w ośrodkach:*

- specjalnych ośrodkach szkolno - wychowawczych
- specjalnych ośrodkach wychowawczych
- ośrodkach rewalidacyjno - wychowawczych

# Kształcenie specjalne

## uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym

może być organizowane:

*we wszystkich typach szkół:*

- w szkołach podstawowych
- w gimnazjach
- w szkołach ponadgimnazjalnych

*we wszystkich rodzajach szkół:*

- ogólnodostępnych
- integracyjnych
- specjalnych

*oraz w ośrodkach:*

- młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (dla dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie)
- młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym)

# Uczeń niepełnosprawny w szkole

W szkolnym planie nauczania *należy dodatkowo uwzględnić dla uczniów niepełnosprawnych*, w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności, następujące *zajęcia rewalidacyjne*:

- 1) korekcyjne wad postawy
- 2) korygujące wady mowy
- 3) orientacji przestrzennej i poruszania się
- 4) nauki języka migowego
- 5) inne, wynikające z programów rewalidacji

W szkolnym planie nauczania *należy dodatkowo uwzględnić dla uczniów niepełnosprawnych, zajęcia rewalidacyjne* – co najmniej 2 godziny tygodniowo.\*

Rodzaj tych zajęć, a także forma ich realizacji, powinny odpowiadać indywidualnym potrzebom rozwojowym i edukacyjnym ucznia niepełnosprawnego oraz być dostosowane do jego możliwości psychofizycznych.

\*rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 22 lutego 2012 r., poz. 204)

# Uczeń niepełnosprawny, niedostosowany społecznie i zagrożony niedostosowaniem społecznym w szkole

## Indywidualizacja procesu kształcenia uczniów:

- możliwość *przedłużenia okresu kształcenia* na każdym etapie edukacyjnym – dla uczniów niepełnosprawnych
- możliwość *skrócenia okresu kształcenia* w szkole zawodowej - z 3 do 2 lat (w MOW i MOS) – dla uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- *dostosowanie wymagań edukacyjnych* do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
- realizację *indywidualnych programów edukacyjno - terapeutycznych*



*Prawo do wydłużonego procesu kształcenia* - do ukończenia przez ucznia:

- 18 roku życia - w przypadku szkoły podstawowej
- 21 roku życia - w przypadku gimnazjum
- 24 roku życia - w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej

\*rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i ośrodkach (ze zmianami z 28 sierpnia 2012r.)

# Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej z 30 kwietnia 2013r.

Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce polega na:

- **rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych**
- **rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów**, wynikających w szczególności ze:

- 1) szczególnych uzdolnień
- 2) niepełnosprawności
- 3) choroby przewlekłej
- 4) niedostosowania społecznego
- 5) zagrożenia niedostosowaniem społecznym
- 6) specyficznych trudności w uczeniu się
- 7) zaburzeń komunikacji językowej
- 8) sytuacji kryzysowych lub traumatycznych
- 9) niepowodzeń edukacyjnych
- 10) zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi
- 11) trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

## Uczeń niepełnosprawny, niedostosowany społecznie i zagrożony niedostosowaniem społecznym w szkole

*Uczniowi niepełnosprawnemu, niedostosowanemu społecznie i zagrożonemu niedostosowaniem społecznym **każda szkoła** (ogólnodostępna, integracyjna i specjalna) zapewnia:*

- obowiązkowe i dodatkowe zajęcia edukacyjne zajęcia rewalidacyjne (dla niedostosowanych społecznie – resocjalizacyjne, dla zagrożonych niedostosowaniem społecznym – socjoterapeutyczne)
- pomoc psychologiczno – pedagogiczną

**w tym w szczególności:**

- realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego
- odpowiednie warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne
- realizację programu nauczania oraz programu wychowawczego i profilaktyki z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy
- integrację ze środowiskiem rówieśniczym
- przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym
- pomoc rodzicom uczniów w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju ich dzieci

**Dziękuję za uwagę**